

Från: [Nilsson Aila](#)
Till: [Region Örebro län](#)
Kopia: [Sjölin Stina](#)
Ärende: Länsstyrelsen i Örebro läns yttrande över Regional utvecklingsstrategi ärendenummer 21RS5939
Datum: den 30 september 2021 18:01:56
Bilagor: [image001.png](#)
[Remissvar regional utvecklingsstrategi_\(18783042\).pdf](#)

Hej,

Bifogat finns Länsstyrelsen i Örebro läns yttrande över Regional utvecklingsstrategi ärendenummer **21RS5939**.

Vänligen bekräfta att ni har mottagit yttrandet.

Hälsningar,

Aila Nilsson

Samhällsplanerare

Plan & Kultur

Tel.: 010-224 83 01

Aila.nilsson@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Örebro län

Stortorget 22, 701 86 Örebro

Växel: 010-224 80 00

lansstyrelsen.se/orebro

[Så behandlar vi dina personuppgifter](#)

Yttrande

Datum
2021-09-30

Diarienummer
300-5531-2021

Region Örebro län
regionen@regionorebrolan.se

Yttrande över remiss Regional utvecklingsstrategi för Örebro län 2022–2030

Ärendenummer: 21RS5939

Bakgrund

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) ska ses över vart fjärde år. Den nuvarande RUS, Tillväxt och hållbar utveckling – Regional utvecklingsstrategi för Örebro län 2018–2030, antogs 2018. Region Örebro län har därför genomfört en översyn av strategin. Detta dokument utgör Länsstyrelsens i Örebro län svar på remissen av den regionala utvecklingsstrategin (RUS) för Örebro län 2022–2030. Svaret utgår ifrån de frågor vi ombetts att utgå ifrån i remissvaret:

- *Vad är er organisations samlade uppfattning om det uppdaterade strategiförslaget och dess relevans?*
- *Motsvarar uppdateringarna de förändringar som behövs för att den regionala utvecklingsstrategin för Örebro län fortsatt ska vara aktuell?*
- *Vad är särskilt bra med remissförslaget och behöver något ändras?*

Övergripande synpunkter

Vad är er organisations samlade uppfattning om det uppdaterade strategiförslaget och dess relevans?

Länsstyrelsens samlade uppfattning om det uppdaterade strategiförslaget är att uppdateringarna är relevanta, och att det har gjorts tydligt och pedagogiskt var förändringar är gjorda, och varför. Revideringarna utvecklar på ett bra sätt RUS:en genom att inkludera och bredda vissa grundläggande perspektiv mot en hållbar riktning. Länsstyrelsen välkomnar att strategin genomsyras av ett hållbarhetsperspektiv där de tre dimensionerna sociala, ekonomiska och ekologiska tas i beaktande.

Länsstyrelsen är positiv till att kultur- och kulturmiljöfrågorna fått en stärkt ställning i den uppdaterade RUS-versionen, men i linje med den nya nationella strategin för hållbar utveckling skulle kopplingarna mellan hållbar utveckling och kultur/kulturmiljö kunna göras ännu tydligare. Det gäller såväl synen på länet som helhet som utveckling av goda livsmiljöer.

I den nationella strategin lyfts perspektiv som är viktiga för vårt län: att tillgänglig och bevarad kulturmiljö kan utgöra goda och attraktiva miljöer för betydelse för en hållbar regional utveckling, både ur ett individ-, samhälls- och näringslivsperspektiv. Tillgänglighetsskapande åtgärder som kräver fysiska strukturer i landskapet ska dessutom ske med hänsyn till natur- och kulturvärden för att inte motverka den potential dessa har att bidra till en hållbar utveckling. (Se vidare för mer konkreta förslag under Specifika synpunkter.)

Länsstyrelsen anser att remissförslaget tydligt behandlar det regionala tillväxtarbetet utifrån mål och långsiktiga prioriteringar för området. Analyser utifrån de särskilda förutsättningarna för en hållbar regional tillväxt och utveckling i länet har gjorts och strategin har nu ett bredare grepp om landsbygd och tätorter.

Länsstyrelsen ställer sig positiva till det rumsliga perspektivet i strategin genom regional strukturbild som visar regionala prioriteringar geografiskt i Örebro län. Arbetet med strukturbilder kan fungera som en god vägledning för att påvisa väsentliga strukturella förhållanden och samband samt öka samverkan och stärka kopplingen mellan kommunal fysisk planering, regionala utvecklingsfrågor samt bidra till en samsyn kring Örebro läns viktigaste utvecklingsfrågor.

Länsstyrelsen ställer sig slutligen positiva till att revideringarna har bidragit till ett tydligare fokus ur ett energi- och klimatperspektiv samt på samspelet med en ökad digitalisering (exempelvis hållbar pendling, där en utveckling av digital infrastruktur kan bidra till ett minskat behov av dagligt resande och i sin tur minska utsläpp av växthusgaser).

Motsvarar uppdateringarna de förändringar som behövs för att den regionala utvecklingsstrategin för Örebro län fortsatt ska vara aktuell?

Länsstyrelsen anser att de revideringar som har gjorts till stor del motsvarar de förändringar som behövs för att RUS:en fortsatt ska vara aktuell. När det gäller områden som utvecklingsstrategin skulle kunna kompletteras med för ytterligare aktualisering vill Länsstyrelsen lyfta ett ännu starkare fokus på trygghetsfrågor samt förstärkt krisberedskap och totalförsvaret. När det gäller krisberedskap och civilt försvar är det områden som är förutsättningar för ett resilient samhälle med fortsatt utveckling och tillväxt även i lägen av olika typer av kriser, inte minst de påfrestningar som ett förändrat klimat medför. Det är svenska totalförsvaret är i inledningen av en stark utveckling och förstärkning som kommer innebära behov av stora offentliga och privata investeringar under kommande år. Den här utvecklingen skapar stora möjligheter till etableringar och behov av kompetens och innovation för att möta de moderna utmaningarna för samhällets krisberedskap och totalförsvaret. Örebro län har utifrån läget och de totalförsvaresresurser som finns här goda förutsättningar att ytterligare utvecklas och skapa tillväxt inom det här området.

Specifika synpunkter

Under 3 *Vision och mål* redovisas effektmål med tillhörande indikatorer vill Länsstyrelsen för effektmålet *God vattenförsörjning* kommentera den nya indikatorn som utgår från vattenförvaltningens statusklassificeringar för grundvattenförekomster. Eftersom status i regel bedöms som god om det finns ingen eller begränsade mätdata i en grundvattenförekomst anser Länsstyrelsen att indikatorn kan ge en missvisande bild av grundvattenkvalitet i länet. Nationellt används grundvattenkvalitet i enskilda brunnar som en indikator för miljömålet *Grundvatten av god kvalitet*. Länsstyrelsen anser att det skulle vara en mer lämplig indikator även i strategin. Den har tydlig koppling till vattenförsörjning och är ett bra komplement till den andra indikatorn för effektmålet som handlar om vattenskyddsområden för kommunal vattenförsörjning. Hänsyn tas i så fall till allas dricksvattenbehov oavsett om de har kommunalt eller enskilt vatten.

Länsstyrelsen anser att effektmål *God vattenförsörjning* kan lyftas fram tydligare i strategin, då det är vårt viktigaste livsmedel samt är en förutsättning för att kunna utveckla regionen både inom stadsgränserna och på landsbygden.

Vattenförsörjning är även viktigt i olika grader för näringslivet. Länsstyrelsen saknar ett tydligt fokus även i föregående strategi och anser att effektmålet *God vattenförsörjning* kan även vara relevant för flera prioriterade områden, t.ex. Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer och Näringsliv och entreprenörskap.

Under 5.5 *Social sammanhållning och demokrati* noterar Länsstyrelsen kultur och kulturarv lyfts allt tydligare som en resurs för en hållbar utveckling i bred bemärkelse. Exempelvis så beskrivs behovet av en kulturell infrastruktur i hela länet på s. 28. Länsstyrelsen föreslår att nästa steg blir att utarbeta strategier och införa uppföljningsbara mål och för hur denna infrastruktur ska kunna stärkas.

Vad är särskilt bra med remissförslaget och behöver något ändras?

Länsstyrelsen framför specifika synpunkter nedan uppdelat efter respektive avsnitt.

Avsnitt 3 *Viktiga perspektiv* är ett bra tillägg i strategin. Att tänka nytt är nödvändigt i samhällets omställning till en klimatneutral framtid, genom att bygga resiliens och utvecklingskapacitet. Vidare ser Länsstyrelsens positivt på att perspektivet *Integration* har breddats till *Inkludering*. Ett trygghetsperspektiv skulle dock behöva inkluderas. Då trygghet är ett brett begrepp som kan fungera som en barriär om till exempel olika färd sätt och omgivande miljö förmedlar en känsla av otrygghet vilket kan kopplas till olika jämställdhetsaspekter, då olika grupper upplever platser baserat på exempelvis könsidentitet, ålder, etnicitet med mera. Trygghet är en subjektiv känsla som upplevs på olika sätt, men att en person känner kontroll över den egna situationen och känner trygghet är betydande för välbefinnandet.

Under 5.1 *Näringsliv och entreprenörskap* och rubriken ”Önskvärt läge 2030” saknas något mål som gäller näringslivets klimatneutralitet och miljömässiga hållbarhet.

Under 5.3 *Kunskapslyft och utbildning* finns en naturlig koppling till friluftsliv med natur, frisk luft och rörelse. Vistelse i naturen i undervisningen och på fritiden bidrar till ökad medvetenhet om omvärlden och till minskat stillasittande. Det nationella friluftsmålet "*Ett rikt friluftsliv i skolan*" säger bland annat att för att skapa goda förutsättningar för friluftsliv i skolan behövs kompetens hos lärare, ämnesövergripande undervisning, stöd av ledningen samt natur att vara i, i närheten av skolan. För att tillgodose behovet av natur i nära anslutning till skolor behöver löpande hänsyn tas i samhällsplaneringen. Detta behöver uppmärksammas både genom kartläggning, planering och beslut om säkerställande.

Under 5.5 *Social sammanhållning och demokrati* kan tydligare skrivningar om den sociala dimensionen inkluderas, där jämlika livsvillkor och levnadsvanor belyses med ett stycke om olika samhällsarenor ex. boende, föreningsliv och skolan.

Vidare så kan friluftslivet fungera som en viktig sammanhållande faktor, utan krav på tävling, god ekonomi eller särskilda fysiska förutsättningar. Friluftsliv ger gemenskap över sociala, kulturella och språkliga gränser. Samverkan krävs för att ge fler möjlighet till att utöva friluftsliv: tillgång till tätortsnära friluftsområden, transportmöjligheter till friluftsområden på landsbygden, tillgång till utrustning, variation i landskapet med friluftsvänliga landskap, frånvaro av trängsel och buller.

Länsstyrelsen föreslår följande tillägg till den strategiska inriktningen: "*Stärk infrastrukturen för friluftsliv i länet, med tonvikt på ett jämlikt, jämställt och tillgängligt friluftsliv med barn och unga i fokus.*"

Under 5.6 *Hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård* föreslår Länsstyrelsen att en koppling bör göras till det nationella friluftsmålet *Friluftsliv för god folkhälsa*. Genom att skapa goda förutsättningar så att människor regelbundet kan vara fysiskt aktiva i natur- och kulturlandskapet. Friluftslivet kan utgöra en viktig resurs i folkhälsoarbetet. Naturvistelse har flera positiva hälsoeffekter, såväl fysiskt som psykiskt, och friluftsliv ger möjlighet till fysisk aktivitet, avkoppling, rekreation och återhämtning. Friluftslivet är lättillgängligt, billigt och har låga trösklar om samhället säkerställer tillgång till natur- och kulturlandskap för rekreation, utan buller och luftföroreningar.

Förslag till strategisk inriktning: "*Stärk Örebro läns gröna infrastruktur, med nätverk av natur som bidrar till fungerande livsmiljöer för växter och djur och till människors välbefinnande.*"

Under 5.8 *Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer* beskrivs utmaningarna för att skapa en väl fungerande och hållbar bostadsmarknad. Det är av stor vikt att den sociala dimensionen och behovet att skapa förutsättningar för fler att kunna efterfråga en bostad belyses. Många människor har idag svårt att etablera sig på bostadsmarknaden, unga och nyanlända är några av dessa, men den strukturella hemlösheten ökar och drabbar också många andra grupper. En bostadsförsörjning i balans innefattar att konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som

svarar mot behoven. Länsstyrelsen anser att det är värdefullt att tydliggöra perspektivet att skapa förutsättningar för fler att kunna efterfråga bostäder utifrån olika behov och att minska hemlöshet i länet. Bostadsbyggande är viktigt för en fungerande bostadsmarknad, det handlar dock även om en planering för att utveckla och omvandla befintliga bostadsområden och bostadsbestånd.

Länsstyrelsen anser att detta avsnitt kan kompletteras med tillgänglighet till miljöer för friluftsliv och naturupplevelser som en betydelsefull faktor för människors välbefinnande. Här ingår t.ex. tillgång till natur- och friluftsområden, som inte alltid är tätortsnära. Samordning mellan myndigheter är väsentligt för utvecklingen av friluftsliv och en fungerande grön infrastruktur.

Under avsnitt 5.9 *Transport och infrastruktur*. Länsstyrelsen ställer sig positiva till att behovet av alternativa transportmetoder även finns på landsbygden belyses. Vidare förtydliganden kan göras gällande kopplingen till besöksnäringen. I flera populära friluftsområden ställer till exempel mängden bilar på vägar och parkeringar till med problem. Myndigheter behöver gemensamt fundera över alternativa transporter och hur en spridning av besökare av uppnås. Där vidare diskussioner sker kring hur befintlig kollektivtrafik kan utnyttjas och kompletteras med möjlighet till alternativa transportsätt.

Under 5.10 *Upplevelser och evenemang* beskrivs besöksnäringens roll för landsbygdsutveckling. Här behöver tilläggas att tillgängliga och vårdade kultur- och naturmiljöer är viktiga för attraktionen. Myndigheten för kulturmiljöanalys redovisar årligen för statistik för besöksvanor. Här redovisas t ex att 56% av Sveriges befolkning besökte en historisk plats eller byggnad under 2020 och att 42% besökte en fornlämning. Siffrorna visar, trots en marginell minskning jämfört med 2019, att intresset för kulturmiljöer är stort.

För den lokala och småskaliga turism- och besöksnäringen är god information om platsens värde minst lika viktig som antalet besöksnätter. Här behöver RUS:en kompletteras med en tydlig beskrivning av en strategi för hur landsbygdens kulturliv och kulturvärden ska kunna utvecklas och mätbara mål för att följa utvecklingen. En sådan strategi kan tydligt kopplas till relevanta avsnitt i kulturplanen.

Vidare beskrivs skogen som en attraktiv plats för flera intressen. Avsnittet omfattar bra och viktiga formuleringar. Den ökande efterfrågan på områden som erbjuder rekreation och upplevelser leder i vissa områden till en problematik kring trängsel och slitage. Länsstyrelsen vill framhålla att beskrivningen rörande skogen till stor del är applicerbar på kulturlandskapet som helhet. Med hänvisning vad som ovan sagts om lokal och småskalig besöksnäring behöver detta tydligare utvecklas i den nu aktuella utvecklingsstrategin. För övrigt finns tre kulturresevat inte ett som det står på s. 40 i Örebro län, inget av dessa kan betecknas som skogsreservat.

Kapitel 6. Länsstyrelsen ser positivt på uppdateringarna som rör det breda samarbete som krävs för genomförande och uppföljning av insatser för att möta de komplexa samhällsutmaningar som RUS:en adresserar och ser fram emot nära samverkan för hållbar regional utveckling. Som en statlig myndighet med uppdrag att representera regeringen i länet ska Länsstyrelsen bidra till länets utveckling och vårt uppdrag kompletterar i det regionens, kommunernas och andra aktörers uppdrag i den regionala utvecklingen.

Övrigt

- Under 2 *Syfte* behöver figurerna på sid 8,9 inneha figurnummer.
- Under 5.7 *Klimat, miljö och energi* beskrivs goda möjligheter för en hållbar cirkulär och biobaserad samhällsekonomi: "Samtidigt måste uttaget av jungfruligt material minska...". Ändra och komplettera med: " Samtidigt måste uttaget av *orörda råvaror minska och förlusten av biologisk mångfald i skogs- och jordbrukslandskap hejdas.*".

FN:s Agenda 2030 ingår i Länsstyrelsen i Örebro läns strategiska arbete och verksamhetsplanering. Vi arbetar för att bidra till att uppfylla målen i den globala agendan, tillsammans med regionala och lokala aktörer. Flera av Agenda 2030 mål handlar om kulturens betydelse för hållbar utveckling både vad avser livsmiljö och social hållbarhet. I UNESCO:s Florensdeklaration (2014) påtalar FN-organet att ett sådant perspektiv behöver förstärkas: "*Full integration of culture into sustainable development policies and strategies at the international, regional, national and local levels is to be based on international standard-setting instruments that recognize fundamental principles of human rights and freedom of expression, cultural diversity, gender equality, environmental sustainability, and the openness to other cultures and expressions of the world.*"

Ett exempel på strategisk samverkan som tar den gestaltade livsmiljön som utgångspunkt är samverkan mellan Region Örebro, Länsstyrelsen och flera kommuner kring frågor om hur en hållbar energiutveckling genom ökad användning av solenergi kan genomföras utan negativ påverkan på bebyggelsens kulturvärden. Naturvårdsverket och Energimyndigheten har nyligen redovisat en strategi för hur vindkraften ska kunna byggas ut i närmare anslutning till de platser där energin slutkonsumeras. Både sol- och vattenenergi förutsätter reglerenergi genom vattenkraft vilket sammantaget ger en stor påverkan på både kultur- och kulturvärden i landskapet. Det ovannämnda exemplet på samverkan bör kunna breddas till hållbar energikonsumtion och ett hållbart samhällsbyggande i vidare bemärkelse. Ett ytterligare exempel på god tvärssektoriell samverkan är Örebro läns energi- och klimatråd initierad under år 2021 och Länsstyrelsen ser fram emot att ta det arbetet vidare tillsammans med Region Örebro län och övriga aktörer och ser att det arbetet bidrar till flera av målsättningarna i utvecklingsstrategin.

2021-09-30

300-5531-2021

Beslutande

Detta yttrande har beslutats av länsråd Anna Olofsson. Föredragande var samhällsplanerare Aila Nilsson. I den slutliga handläggningen av ärendet medverkade även avdelningschef Stina Sjölin.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.